

Britney Spears : de madonna versus de hoer en het maagdelijkheidstaboe

Vraagstelling naar de socio-seksuele gevolgen van popidool Britney Spears voor de huidige generatie Amerikaanse kinderen tussen de 8 en de 16 jaar.

Inleiding

Het is steeds fascinerend te kijken naar de invloed die idolen op jeugdigen kunnen uitoefenen. Deze idolen, die in de verschillende takken van de performing arts actief zijn, kunnen zowel een positieve als een negatieve invloed uitoefenen. Het is voor velen, vooral leden van censorship boards en moreel-religieuze verenigingen, reeds een uitgemaakte zaak dat film een grote invloed kan hebben op jongeren. We moeten ons hierbij de vraag wel stellen of het alleen aan de films ligt : de geproduceerde (en getolereerde) films zijn meestal een weerspiegeling van de zogenaamde Grote Ander¹, in die zin dat er verlangens, normen en waarden van een gemeenschap gecommuniceerd wordt naar de kijker.

In dit opzicht heeft de maatschappij een dubbele invloed : ze laat enerzijds de productie van bepaalde films en de stage-acts van popsterren toe, en geeft de waarden anderzijds ook via andere kanalen door : wetten, volksgeest,... Zowel de performing arts als de veronderstelde hieraan gelinkte daden van jongeren zijn “kinderen van hun tijd” zou men kunnen stellen. Films en stage-acts zijn de mediërende factoren die uiteindelijk de schuld krijgen wanneer jongeren bepaalde extreem gewelddadige daden stellen, de vraag naar de eventuele verantwoordelijkheid van het individu enerzijds en de omgeving anderzijds wordt echter minder sterk gesteld. Denken we hierbij nog maar aan enkele geïsoleerde gevallen, zoals het geval van de Amerikaanse Marlyn Manson-fans die naar hun school trokken om een hele klas neer te maaien. Verder zijn er de laatste weken in Duitsland verscheidene voorvallen waarbij jongeren naar school trokken om daar leraars of een klas te vermoorden. Telkens worden deze voorvallen in verband gebracht met satanisme-vererende popgroepen en duivelse praktijken. In Amerika wou men zelfs zover gaan optredens van Marlyn Manson te verbieden.

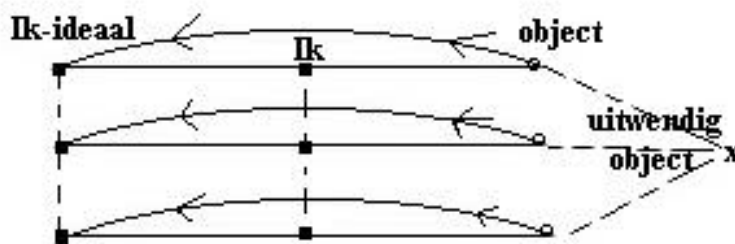
¹ Voor we ons te ver vergalopperen aan het collectieve onbewuste dient opgemerkt te worden dat de Grote Ander bij Lacan weinig uitstaans heeft met de Jungiaanse idee van het collectieve onbewuste en de archetypes. Lacan stelt in “*Les Formations de L'inconscient*” heel duidelijk dat slechts 1 ander, de moeder evt indien we teveel vlees aan het skelet willen hangen, reeds kan volstaan als Grote Ander : “*Il faut bien que le code soit quelque part pour qu'il puisse y avoir audition du discours. Ce code est très évidemment dans le Grand A, c'est à dire l'Autre en tant qu'il est compagnon de langage. Cet Autre, il faut absolument qu'il existe, et, je vous prie de le noter, il n'y a absolument pas besoin de l'appeler de ce nom imbécile et délirant qu'est la conscience collective. Un Autre, c'est un Autre. Il en suffit d'un seul pour qu'une langue soit vivante.* » (Lacan, 1957-1958, p17)

We zien deze tendens van het beschuldigen van de mediërende factor ook weerspiegeld in de bewegingen van censorship boards, vooral dan de Amerikaanse en Engelse en Australische. Laat ons als voorbeelde twee arthouse gore-films nemen. Zo is de film "*Saló o Le centoventi giornate di Sodoma*" van Pier Paolo Pasolini (1975) nog steeds verboden in drievierde van de wereld. In Amerika werd er vorig jaar nog een videotheek veroordeeld omdat deze een kopij van de film uitleende, en in Amerika en Australië is de film geregeld onderwerp van discussie tussen no-censorship-bewegingen en de wetgevende organen. De film "*Cannibal Holocaust*" van Ruggero Deodato (1979) is nog steeds bijna overal verboden en in Engeland is onlangs de (quasi volledig) gecensureerde versie verschenen. Telkens is de reden van het verbod de eventuele negatieve invloed die deze films op "labiele personen" zouden kunnen hebben, en de "vervaging van de morele grenzen".

We kunnen stellen dat het zo is dat er enkel aandacht uitgaat naar de negatief veronderstelde invloed van bepaalde specifieke popgroepen, popsterren en genres, in plaats van naar het samenspel der factoren. Anderzijds, zo vinden we, moet er ook rekening gehouden worden met de veronderstelde positieve invloeden (die ook negatieve gevolgen kunnen hebben?). Het is in dit opzicht dat we Britney Spears onder de loep gaan nemen, zei het dan wel in een heel ander licht: de invloeden die ze eventueel zou kunnen hebben op Amerikaanse kinderen tussen 8 en 16 jaar in hun opgroeien tot vrouw (wat de meisjes betreft) en het vrouwbeeld (wat de jongens en de algemene maatschappij betreft). Verder zullen we, omdat dit in onze optiek heel specifiek voor Britney Spears opgaat, dit ook trachten te koppelen aan een studie rond het verschil in de ratio pre- en extramaritale seksuele ervaringen en seksuele permissiviteit tussen Zweden en Amerika: *Sociocultural Correlates of Permissive Sexual Attitudes : A test of Reiss' hypotheses about Sweden and the United States* (Weinberg, Lottes, Shaver, 2000). Verder zullen we dit ook bekijken in het licht van drie van Freuds teksten : "*Het Maagdelijkheidstaboe*" (1918[1917]), "*Over de zeer verbreide morele vernedering in het liefdeleven*" (1912d) en "*Massapsychologie en Ik-analyse*" (1921c). We doen dit om ergens een meer sociaal-antropologisch fundament te vinden voor onze zienswijze waarin de performing arts niet de "bron van het kwaad" zijn maar eerder een kind zijn van hun tijd en bijkomend ook mediërende factor in die zin dat sommige personen zich identificeren met hun idolen. Laat het hierbij duidelijk wezen dat we de primaire verantwoordelijkheid nog steeds bij subject én omgeving leggen.

De idolen

Het lijkt ons het meest geschikt om te beginnen bij de vraagstelling in welke mate popsterren een invloed kunnen hebben op jongeren. Wanneer we het hier hebben over invloed, dan bedoelen we de identificatie. We menen dat het principe van de identificatie met een imaginair object en de vermenging daarvan met het Ik-ideaal reeds uitvoerig genoeg uitgewerkt zijn geweest in Freuds Massapsychologie en Ik-analyse. Volgens Freud is het principe van de blinde identificatie de drijfveer achter de groepsvorming. Hij zegt het als volgt : *“Een dergelijke primaire massa is een zeker aantal individuën die één en hetzelfde object in de plaats van hun Ik-ideaal hebben gesteld en die zich dientengevolge in hun Ik met elkaar hebben geïdentificeerd”* (Freud, 1921c, p62). We nemen er even het alombekende schema bij :

Hier wordt de beweging duidelijk gemaakt : verscheidene individuen met een extern object die anders geen groep zouden vormen identificeren zich met een object en in het Ik wordt het object op het Ik-ideaal gekleefd waardoor het object nu ook het Ik-ideaal wordt. Wanneer we dit transponeren kunnen we stellen dat een hele horde mensen onder de noemer “Britney-fans” hun Ik-ideaal leggen in het beeld dat ze hebben van Britney Spears. We zeggen heel duidelijk “het beeld dat ze hebben van Britney Spears”, want al bij al is het slechts een imaginaire bedoening. Verder weten we ook het volgende over het Ik-ideaal : *“Het Ik-ideaal motiveert ons in het dagelijks bestaan. Het Ideaal-ik is ondergeschikt aan het Ik-ideaal. Het Ik-ideaal is meestal geen persoon uit de naaste omgeving, eerder (...) een jeugdheld”* (Schokker & Schokker, 2000, p73). Van hieruit moeten we ons de vraag stellen in welke mate een idool (een jeugdheld) invloed kan uitoefenen op jongeren. Dat ze er zich mee trachten te identificeren is een vaststaand feit, in welke mate dit invloed heeft is een andere vraag. We gaan ervan uit, gebaseerd op het feit dat het Ik-ideaal ons motiveert in ons dagelijks bestaan, dat deze invloed groot kan zijn, zo groot dat er in het handelen een voorbeeld kan genomen worden aan het Ik-ideaal, Britney Spears in de context van deze vraagstelling. Freud zegt hierover het volgende: *“Men heeft het object lief om de volkomenheden die men voor het eigen Ik nastreeft en die men zich nu langs deze weg zou willen verschaffen om zijn narcisme te bevredigen.”* (Freud, 1921c, p59). Deze identificatie van het object met het Ik-ideaal zou dus niet alleen tot identificatie met het object, maar eventueel zelfs tot imitatie kunnen leiden. Bijkomend vragen wij ons af of er een fundamenteel onderscheid gemaakt dient te worden tussen het Ik-ideaal uit het spiegelstadium en het Ik-ideaal van de latere identificatie, en wat de sterkte en duurzaamheid van de invloed van beide is.

Intermezzo : Socioculturele correlaten van permissieve seksuele attitudes in Amerika en Zweden

Vooraleer we verder gaan wilden we toch nog even kort *Sociocultural Correlates of Permissive Sexual Attitudes : A test of Reiss' hypotheses about Sweden and the United States* (Weinberg, Lottes, Shaver, 2000) bespreken omdat we deze verderop nodig zullen hebben.

Als sinds de laatste 30 jaar wordt Zweden door vele sociologen beschouwd als de leider in de trend naar egalitaire en permissieve seksualiteit. (op.cit.,p44). Wat ons hierin het meeste aanbelangt is de tendens naar pre- en extramaritale coïtus enerzijds, en de "Amerikaanse" neiging om seks als iets slechts of zondigs te beschouwen. De 4 socioculturele factoren die de onderzoekers zowel door literatuurstudie als door empirisch onderzoek in grote lijn bevestigd zien zijn de volgende : *Religiositeit / Algemeen Gender Egalitarisme, Naturalisme, Niet-regulatief perspectief, Permissieve en Egalitaire seksualiteit*. We zullen deze punten niet volledig uitwerken, maar enkel de verschillen die ons aanbelangen kort aangeven.

Wat de *religiositeit en het algemene gender egalitarisme* betreft, zijn de volgende punten voor ons het belangrijkste : Amerika zou volgens Popenoe (op.cit.,p45) het meest religieuze land zijn. Gezien de patriarchale structurering binnen religieuze maatschappijen kunnen we daaruit ook afleiden dat er een geslachtsongelijkheid zal zijn binnen deze Amerikaanse maatschappij, wat volgens Reiss zo ook is (ibidem). De socioculturele karakteristiek *naturalisme* lijkt ons ook interessant : In Amerika wordt seksualiteit niet als iets natuurlijk gezien. Dit hangt volgens Reiss ook samen met de religiositeit, waardoor de mensen al sneller het discours "seks is een zonde" of "seks is slecht" gaan overnemen (ibidem). Het *niet-regulatieve perspectief* dan : Reiss stelt dat de Amerikanen, veel meer dan de Zweden, een "puriteinse set van regelgevingen die 'normale' seksualiteit definiëren" hebben (op.cit.,p46). Bij de Zweden zou premaritale coïtus in hoge mate getolereerd worden, in Amerika daarentegen niet (op.cit.,p44). Anderzijds valt extramaritale coïtus in Amerika dan weer meer voor (op.cit.,p46). *Permissieve en Egalitaire seksualiteit* : Zweedse vrouwen hebben een permissievere attitude tegenover premaritale seks, zowel voor jongens als voor meisjes, en de gemiddelde leeftijd voor sociale aanvaardbaarheid van deze premaritale coïtus ligt bij Zweedse vrouwen lager dan bij Amerikaanse. Uit een studie van Schwartz blijkt bovendien dat Zweedse vrouwen, eerder dan Amerikaanse, een groter aantal levenslange sekspartners hebben. We stellen ons evenwel de vraag naar hoe we deze laatste zin dienen te interpreteren : hebben ze meer partners tout-court, of valt het bij Zweedse vrouwen meer voor dan bij Amerikaanse dat ze bij hun partner blijven? We menen dat het, gezien de hogere ratio extramaritale seksualiteit in Amerika, eerder de tweede interpretatie zal zijn. Dat zien we ook bevestigd in het statement van Popenoe : "*Swedish adults are on the whole less promiscuous than their American counterparts and recreational sex does not exist in Sweden to any extent resembling that in the U.S.*" (ibidem)

Wel dient opgemerkt te worden dat de link tussen egalitaire seksualiteit en permissiviteit in deze studie niet zo duidelijk naar voor kwam: Amerikaanse mannen

zouden minder egalitair ingesteld zijn, maar meer permissief voor beide geslachten op het vlak van de seksualiteit. Amerikaanse vrouwen daarentegen zijn meer egalitair ingesteld zijn, maar minder permissief. Reiss zou dus de link tussen egaliteit en permissiviteit gekoppeld aan het land overschat hebben (op.cit.,p51).

Freud over seksualiteit : de madonna versus de hoer en het maagdelijkheidstaboe.

We zouden enkele door Freud besproken zaken willen aangeven om deze later in verband te brengen met het fenomeen "Britney Spears".

In de eerste plaats zouden we het onderscheid dat de man soms maakt tussen de madonna en de hoer kort willen bespreken, samen met de consequenties hiervan in het liefdesleven. Freud gaf in *Over de zeer verbreide morele vernedering in het liefdesleven* (1912d) aan dat een zeer groot deel van de mannen een splitsing ontstaan is van de tedere en de zinnelijke stroom. Normaal gesproken richt het kind zijn libido eerst via de tederheid op de objecten die aanleunen bij de bevrediging van zijn noodzakelijke lichaamsfuncties (op.cit.,p200) Deze tedere stroom richt zich dus in de eerste plaats op de leden van het gezin (ibidem). Het kind moet later het archaïsche, infantiele en incestueuze object loslaten (op.cit.,p202) en vervangen door een ander object, waar het zijn zinnelijke stroom, deze van de animale liefde (op.cit.p203), samen met de tedere stroom, op kan loslaten. Ideaal is het dus wanneer de tedere stroom en de zinnelijke stroom samen kunnen vloeien in het object : "... twee stromen, die als tederheid en zinnelijkheid van elkaar te onderscheiden zijn en alleen in combinatie een volledig normaal gedrag in de liefde waarborgen..." (op.cit.,p200).

Wanneer deze twee stromen dus uitgesplitst zijn, gebeurt het volgende : "De actief gebleven zinnelijke stroom zoekt alleen objecten die niet aan de hem streng verboden incestueuze personen herinneren; wanneer een persoon iets uitstraalt dat zou kunnen leiden tot hoge psychische waardering, heeft deze uitstraling geen zinnelijke excitatie tot gevolg, maar tederheid zonder erotische kracht. Het liefdesleven blijft gesplitst in twee aspecten die in de kunst gepersonifiëerd worden als hemelse en aardse (of animale) liefde. Wanneer zij liefhebben begeren zij niet, wanneer zij begeren kunnen zij niet liefhebben. Zij zoeken objecten die zij niet hoeven lief te hebben, om hun zinnelijkheid weg te houden van de geliefde objecten, en zodra een veelal onopvallende eigenschap van het ter vermindering van incest gekozen object herinnert aan het object dat vermeden moet worden, ontstaat - volgens de wet van de complexgevoeligheid en die van de 'terugkeer van het verdrongene' - het merkwaardig falen dat de psychische impotentie is. Het voornaamste middel waarvan de mens zich in deze situatie van gespleten liefde bedient om zich tegen deze stoornis te beschermen, is de psychische vernedering van het seksuele object, terwijl de normaliter aan het seksuele object ten deel vallende overwaardering wordt voorbehouden aan het incestueuze object en de representanten ervan." (op.cit.,p203)

We zien hier de uitsplitsing die Freud maakt: het verheven object en het te vernederen object (of de madonna en de hoer).

Maar laten we het ook even over psychische impotentie en extramaritale seksualiteit hebben. Freud schrijft hierover de volgende zaken: *"Een eerste aanknopingspunt voor beter begrip van zijn toestand krijgt de patiënt zelf zodra hij tot de ontdekking komt dat dit falen zich alleen voordoet wanneer hij de daad probeert te verrichten met bepaalde personen, terwijl het nimmer gebeurt bij anderen."* (op.cit.,p199). Op een ander punt koppelt hij dit aan de hierboven beschreven splitsing tussen de twee driftstromen : *"Misschien is ook de zo dikwijls waar te nemen neiging van mannen uit de hoogste maatschappelijke kringen om een vrouw van lage stand als vaste maîtresse of zelfs echtgenote ten kiezen, enkel gebaseerd op de behoefte aan een moreel vernederd seksueel object, waarmee in psychologische opzicht de mogelijkheid van volle bevrediging is verbonden."* (op.cit.,p206). Verder beschrijft hij ook hoe het bij de vrouwen loopt wanneer de twee stromen niet met elkaar verbonden zijn, en wat de gevolgen zijn van het feit dat deze mannen hun vrouw als "madonna" aanzien en dus niet meer met hun volle potentie tegemoet komen. Bijkomend is er ook het probleem van de opvoeding stelt Freud : vrouwen worden van de seksualiteit afgehouden, en daardoor verbinden zij het zinnelijke met het verbodene. Deze binding kunnen zijn niet meer opheffen wat tot gevolg heeft dat wanneer hun de seksualiteit uiteindelijk wordt toegestaan, zij psychisch impotent zijn. Dan is er voor hun de voorwaarde van het verbodene in het liefdesleven, onder de vorm van al dan niet verborgen minnaars en een secundaire trouw aan hun minnaar (op.cit.,p207). Persoonlijk stellen wij ons ook de vraag of deze vrouwen misschien niet gewoon ontevreden zijn met hun partner (want deze bejegt haar niet met zijn volle potentie) en het plezier gewoon bij een ander gaan zoeken.

Aldus kunnen we stellen dat mannen die extramaritale seksuele activiteiten plegen, zeer waarschijnlijk ook denken in termen van het te verheffen en te vernederen object. De vrouwen zullen dan hun extramaritale seksuele activiteiten eerder plegen omwille van het verbod waaraan het gekoppeld is. Wat hebben we dan wanneer we dit koppelen aan de studie van Weinberg e.a. (2000)? Dan zien we dat deze hypothese toch enigszins gefundeerd wordt door de bevindingen in de studie : over het algemeen denken Amerikanen veel meer in termen van "seks is slecht, seks is zonde". Deze wijze van tegen seksualiteit aankijken, gekadreerd binnen de meer religieuze en niet-natuurlijke visie op seksualiteit welke aanleiding kan zijn dat de man zijn vrouw als madonna aanziet, is perfect in overeenstemming met het gegeven dat deze mannen meer extra-maritale seksualiteit beleven dan de Zweden waar seksualiteit gewoon iets natuurlijk is. De Amerikaanse vrouwen zullen ook meer extramaritale seksuele activiteiten plegen omwille van het sterke "maagdelijkheidstaboe" en het verbod dat hieraan zo verbonden is geweest met de seksualiteit. Dit is ook in overeenstemming met het feit dat premaritale seksualiteit in Zweden meer getolereerd wordt : in Amerika is deze tolerantie lager, en de extramaritale seksualiteit ligt daar ook ook hoger.

Kort gevat menen we te kunnen stellen dat zowel de mannen als de vrouwen in Amerika door hun algemeen cultureel kader (maagdelijkheidstaboe, religie, niet-naturalistische visie op seks) en persoonlijke factoren (niet samenvallen van de twee libidinele stromen) niet durven uitkomen voor hun seksualiteit, bijgevolg geen plezier beleven in het echtelijke bed en het dus op een ander gaan zoeken. Het omgekeerde zou opgaan voor Zweden.

Dan zijn we nu toe aan *Het Maagdelijkheidstaboe* (Freud, 1918[1917]). We gaan er van uit dat deze tekst een gekend gegeven is en geven enkel kort de dingen aan die voor ons hier van belang zijn. Freud concludeerde in deze tekst wat de eventuele redenen van het maagdelijkheidstaboe zouden zijn, maagdelijkheidstaboe in de zin dat het bij vele primitievere (?) volkeren de gewoonte is dat het meisje “gedefloreerd” wordt voor ze seksuele betrekkingen heeft met haar kersverse echtgenoot. Hij geeft hiervoor de volgende uitleg: *“Wat dit betreft blijven wij op de eerste twee verklaringen aangewezen – bloedvrees en eerstelingsangst - , en zelfs ten aanzien van deze verklaringen moesten wij opmerken dat ze de kern van het aan de orde zijnde taboegebod niet raken. Aan dit gebod ligt heel duidelijk de bedoeling ten grondslag juist de toekomstige echtgenoot iets te onthouden of te besparen dat onlosmakelijk met de eerste geslachtsdaad samengaat (...)”* (op.cit.,p222-223). Wat de toekomstige echtgenoot bespaart dient te blijven, daarover schrijft Freud het volgende: *“Dat de vrouw de man na de coïtus, op het hoogtepunt van de bevrediging, omhelst en tegen zich aan drukt achten wij een normale reactie; (...) Wij weten echter dat het geenszins de regel is dat ook het eerste geslachtsverkeer deze gedragingen tot gevolg heeft; zeer vaak betekent het slechts een teleurstelling voor de vrouw; die koel en onbevredigd blijft (...)”* (op.cit.,p224) en verder *“In de eerste plaats valt hierbij te denken aan de pijn die de maagd bij de defloratie wordt gedaan; misschien zal men zelfs geneigd zijn deze factor als doorslaggevend te beschouwen.”* (op.cit.p225). Maar volgens Freud gaat het niet alleen om de pijn die het meisje ervaart: *“... dat de echtgenoot nog iets anders bespaard moet worden dan alleen de reactie van de vrouw op de pijnlijke verwonding. Nog andere redenen waarom de eerste coïtus teleurstelt, vinden wij in het feit dat hierbij, althans bij vrouwen in onze cultuur, verwachting en vervulling niet met elkaar in overeenstemming zijn te brengen”* (op.cit.,p226). Daarom besluit Freud met het volgende: *“Wij mogen dus tot slot zeggen: de defloratie heeft niet alleen deze ene culturele consequentie dat de vrouw duurzaam aan de man wordt geketend; ze ontketent ook een archaïsche reactie van vijandigheid jegens de man, die pathologische vormen aan kan nemen, welke zich zeer vaak manifesteren door remmingen in het echtelijke liefdeleven en waaraan wij het mogen toeschrijven dat tweede huwelijken beter slagen dan eerste huwelijken.”* (op.cit.,p232).

Wij vragen ons nu af of we hieruit mogen concluderen dat het eigenlijk beter zou zijn dat een meisje ontmaagd wordt door een andere man dan diegene met wie zij het huwelijk ingaat. We menen hiervoor enige steun te vinden in het feit dat er in Zweden meer premaritale² en (samenhangend hiermee?) minder extramaritale sexualiteit is dan in Amerika.

² Wanneer we het hier over “premaritale seksualiteit” hebben gaan we ervan uit dat een groot aandeel hiervan plaatsvindt met personen waarmee men later niet trouwt. Dit ligt ook in de lijn van Freuds uiteenzettingen.

Het fenomeen “Britney Spears”: een bron van pro’s en contra’s in de Amerikaanse samenleving.

In dit deel van deze paper wensen we even na te gaan hoe Britney Spears eigenlijk geconcipieerd wordt in de Amerika. Aangezien we niet in de mogelijkheid zijn een vragenlijst of dergelijke af te nemen, doen we dit door het enkele artikels van het internet en resultaten van zoeklijsten te gebruiken.

Laat ons beginnen met het makkelijkste: de zoekresultaten. We hebben enkele opdrachten gegeven aan de zoekmachine <http://www.google.com> en we geven hier het aantal “hits”³ (gevonden pagina’s) weer.

Categorie Topic	Topic	hits	Totalen
Britney als rolmodel	fanclub	17.600	50.300
	Role model	15.900	
	ideal	16.800	
Britneys maagdelijkheid	virginity	5.940	63.070
	chastity	6.530	
	virgin	50.600	
Britney als “vernederd object”	nude	154.000	210.000
	slut	56.000	

We menen heiruit reeds enige zaken te kunnen afleiden:

- Britney wordt door meisjes aanzien als een rolmodel waarnaar kan opgekeken worden. We mogen niet vergeten dat vrouwen, en zeker meisjes, een zwaar ondervertegenwoordigde groep zijn op het internet tenaanzien van de mannen en jongens. Dat het vooral meisjes zijn die naar haar opkijken menen we te mogen stellen vanuit de theorie rond identificatie met een extern object.
- Jongens en mannen zullen gezien hun interesses (naakt, seksualiteit) eerder de personen zijn die op naaktsites naar (getrukeerde) foto’s van Britney op zoek gaan, en zullen ook diegenen zijn die haar als te vernederen object zien. De oververtegenwoordiging van het mannelijke geslacht op het internet zien we weerspiegeld in de cijfers, en we menen dat we het grote verschil in aantal sites op conto van deze internetaanwezigheid mogen schrijven.
- De getallen rond Britneys maagdelijkheid menen we niet in één van deze categorieën te mogen onderbrengen: ze zijn, zoals we aannemen, onderwerp van discussie binnen beide bovengenoemde groepen.

Verder wensen we ook nog enkele op het net gevonden artikels en websites in verband met Britney Spears aanduiden en kort de tensens weergeven.

³ Zoals gevonden op donderdag 9 mei 2002

In de categorie algemeen VIP-nieuws en pro Britney .:

- (http://bp.rjhnet.com/pics/pics_lookalike_files/alikepics1.shtml). Het is eigenlijk gewoon verbazingwekkend hoeveel meisjes er zijn die kost wat kost op Britney willen lijken. We kunnen zelfs stellen dat het grootste deel van de meisjes op deze "Lookalike-site" (80% en meer) zelfs helemaal niet op haar lijkt (andere haarkleur, veel molliger, zelfs andere huidskleur). Dit ligt in de lijn van onze stelling dat Britney als extern object wordt genomen voor identificatie en imitatie.
- De Britney-fansite <http://britney.rjhnet.com/cgi-bin/poll/vote.pl?name=britpoll&action=view> heeft een poll. We vinden hierop onder andere de volgende gegevens weer: Op de vraag "Do you think it's wrong for Britney to dress like she does?" werden de volgende antwoorden gegeven : 63.4% meent "She has a fabulous sense of fashion and she always looks great, what's wrong with that?". Slechts 6.2% daartegenover meent "Yes, it's totally degrading for woman!". Op de vraag : "Do you think Britney is fake?" antwoordden de fans als volgt : 71% kozen voor "Of course not! Britney might act sexy and dress sexy but she is a very sweet and a down to Earth person." en 7.5% kozen voor "Yes, completely fake...she acts like the virginal saint in interviews and sex-symbol on stage, she can't be both.". We stellen ons dientgevolge de vraag wat er mag worden van jonge vrouwelijke fans die vinden dat ze heel natuurlijk is en normaal gekleed gaat, wanneer ze toch een speelbal is van mode en soms zelfs gekleed gaat in quasi nietsverhullende jurken en doorkijktopjes.
- Bij het VIP-nieuws op <http://www.dotmusic.com/news/April2000/news13714.asp> vinden we de volgende dingen terug : "Britney Spears has confirmed she is still a virgin - and has vowed to remain chaste until she's married. The beautiful pop princess is currently dating frustrated 'N Sync star Justin Timberlake but says her virginity remains intact - and will do for a while. She says, "I hope I don't make a mistake and manage to remain a virgin." A spokesman for Britney confirms, "She is devoutly Christian and it is entirely her personal choice." And the 'Baby One More Time' singer, famed for her body - flashing crop-tops, says she only wears them to keep cool. She says, "It sounds silly, but it's too hot to wear full-length T-shirts when I'm dancing.". We stellen ons hier wederom de vraag naar de gevolgen in attitude en gedragingen van meisjes die in haar hun idool zien. Hier worden ze over het algemeen positief beschouwd: de meisjes zouden ook katholiek en maagdelijk willen blijven. Maar in het licht van onze voorafgaande beschouwingen over het maagdelijkheidstaboe menen we dat de Amerikaanse maatschappij redelijk onveranderd zal blijven in dit opzicht.

In de categorie algemeen VIP-nieuws en contra Britney .:

- <http://www.mediaknowall.com/popstartheory.html> . Op deze pagina wordt er kort gewag gemaakt van het fenomeen Britney, en wordt aangegeven in welke mate popsterren bron zijn voor identificaties. "Stars represent shared cultural values and attitudes, and will promote a certain ideology. Audience interest in these values enhances their 'star quality', and it is through conveying beliefs ideas and opinions outside music that performers help create their star persona (Bono again, Britney & virginity). A star may initiate a fashion trend, with legions of fans copying their hairstyle and clothing. Stars initiate or benefit from cultural discourse, and create an ongoing critical commentary — whether this is in the

form of tabloid tattle or serious reviews. (...)Stars also provide us with a focal point for our own cultural thinking — particularly to do with Youth & Sexuality. Britney Spears has generated thousands of column inches of ideological discussion since her debut — centring around the virgin/whore dialectic, mainly. These two articles from Salon.Com present some of the main issues about Britney and the ideological nature of her stardom:

<http://www.salon.com/ent/feature/2000/05/22/britney/index.html>

http://www.salon.com/ent/music/feature/2001/12/03/britney_spears/index.html?x

- We hebben de twee hierboven vermelde sites ook even onder de loep genomen: in de eerste wordt Britney als duël sekssymbool beschouwd : ze mag wel leuk overkomen voor de kleine meisjes, maar verscheidene mensen beginnen zich toch vragen te stellen. De titel van dit artikel spreekt reeds voor zich : *"Oops, she's doing it again! She's a Mouseketeer trafficking kiddie porn, a school-girl queen selling sex in a leathery cat suit. Does Britney Spears have any idea what she's doing?"*. (op.cit.) Verder wordt ze in dit artikel vergeleken met Nabokovs "Lolita", alhoewel volgens het muziekmagazine Rolling Stone toch reeds mag blijken dat ze het al door heeft : *"I don't think about [it]. ... I don't want to be part of someone's Lolita thing," she tells the magazine. "It kind of freaks me out."* (op.cit.). Wat het tweede artikel betreft menen we dat we kunnen volstaan met een twee citaten uit de tekst : *"The father of a 5-year-old gets lost in a world of slutty virgins, massive makeup cases and frighteningly accurate anatomically correct dolls."* En :

I got to ask the first question for the Chicago Sun-Times. From the official Jive transcript (which was e-mailed to journalists so they wouldn't have to tape or even type up the quotes):

Q.: *"Britney, this is a fairly hot and horny record -- a lot of people are comparing it to Madonna's "Erotica." Now, when I've seen you in concert before, I've generally been surrounded by 12- to 16-year-olds -- young kids -- most of them girls. I wonder if you've thought about the message you send to them? I see them looking at you, twirling around the pole in that Demi Moore sort of strip-tease, and I wonder if you worry about them getting this message of sexuality at a pre-sexualized age?"*

A.: *Britney Spears: "Well, I think it's ... You know, first I'm very flattered that such young kids look up to me, because the innocence of them is a really beautiful thing. But I think it's honestly up to their parents to explain to them that I'm a performer, and that when I'm on stage, that's my time to perform and express myself. I don't wear those clothes to the supermarket or to a ballgame. You know, little kids, just like when they go into their mom's closet and they dress up in their mom's clothes, it's fine and fun, and it's like their time to play at home. But that's not what they're supposed to wear out into reality in the real world."*

A disarmingly reasonable answer, and Spears had clearly been prepped and ready with it; the all-about-dressing-up defense even seems plausible for a moment when you consider that she sported no fewer than 13 different designer outfits during her 90-minute HBO concert special, building to a wet and wild

climax with the "caught outside in the rain in a chain-link bra" ending. But if I hadn't been on mute, I'd have asked how many moms have latex dominatrix outfits in their closet, much less the live python she wore to the MTV Video Music Awards. (op.cit.)

- Een site (<http://www.screenit.com/movies/2002/crossroads.html>) over haar nieuwste film (Crossroads) waarin ze ontmaagd wordt door iemand die ze nauwelijks kent, gewoon om ervan af te zijn, is redelijk ontsteld over wat ze allemaal in de film zien. Voorbeelden hiervan zijn terug te vinden in het bijgevoegde artikel. Ook hier zien we de algemene Amerikaanse idee rond maagdelijkheid weerspiegeld. Dat de site ook aan de puriteinse kant is merken we duidelijk aan het feit dat zelfs de "Profanity" geteld werd : *"There are several slang terms for sex (such as "do it" and "did you"), as well as at least 10 asses (some in songs), 6 damns, 5 hells (some in songs), 1 crap, 7 uses of "God," 4 of "Oh my God" and 1 use each of "My God" and "Oh Jesus" as exclamations."* (op.cit).

Maar op het vlak van seksuele en andere frustratie zijn er ook nog enkele sites. het vermelden waard :

- The Guardian heeft een artikel *"The Guardians' Observer: The A to Z of Britney"* (<http://www.observer.co.uk/review/story/0.6903.651264.00.html>) waarin haar invloed op de Amerikaanse samenleving onder de loep genomen wordt. Iedere letter van het alfabet lijkt wel met haar in verband kunnen gebracht te worden. We leren hier zelfs dat de Republikeinen en Bob Hope fan zijn van haar.
- De site (<http://www.av1611.org/othpubls/teenidol.html>) van "Dail-the-thruth Ministries" (een of andere religieuze bende) is zwaar geshokeerd door Britney Spears en consoorten: *"Many a parent has breathed a sigh of relief, hearing the sound of The Backstreet Boys, N'Sync or Britney Spears "blaring" from their children's stereo. "Thank God, they're not listening to Marilyn Manson, or some other 'hellion' but sweet 'love songs'". We'll, mom, I've got some sad news — it's not all sweet 'love songs' — in fact, some are — nasty "lust songs". Carnal lust that would probably make Marilyn Manson proud. Words "etched" into your impressionable young son or daughters minds — that would make any sane mom or dad "go ballistic". "* (op.cit.). Deze "vereniging" gaat zelfs zover om achter ieder woord van haar songteksten een bepaalde obscene betekenis te zoeken, om er dan tegen het einde een hele resem bijbelcitaten en psalmen tegenaan te smijten. Enkele voorbeelden : *"And of course, we can't forget the young boys. And Britney Spears provides plenty of "youthful lusts" for all the "young boys". Britney Spears, completely "removes the sheets" in her song "Soda Pop". She sings, " . . . we might start riding to the music tonight. . . a WICKED TIME to the end . . . we'll flex tonight until they break down the door . . . It's cool Britney when we get down on the floor. . . and we go on and on until the break of dawn" . In case you didn't know, "pop" is street slang for fornication. (American Slang, Robert L. Chapman, p.342) I guess it's just an "oversight" that the lyrics to "Soda Pop" is not included in Britney's CD? They did include the lyrics to "Baby One More Time", "Sometimes", "Born To Make You Happy" and "From the Bottom of My Broken Heart". Could be they didn't want mom and dad to see what Britney's singing? "* (op.cit.)

Besluit :

Over het algemeen kunnen we dus stellen dat Britney invloed heeft op de samenleving in Amerika. Ze heeft een “goede” invloed door expliciet naar voor te brengen dat ze “a good Louisiana baptist girl” is, niet rookt, en maagd gaat blijven tot haar huwelijksnacht. Anderzijds keed ze zich heel uitdagend, zijn er geruchten dat ze al 2 jaar geen maagd meer is, en werd ze met een sigaret gefotografeerd waardoor heel wat fans en zelfs health-consulenten kwaad zijn op haar. (<http://www.pagesix.com/celebritynews/15532.htm>). Verder zijn er genoeg meisjes die haar als voorbeeld nemen, evenals als er mensen zijn die haar ofwel als de duivel aanschouwen, of als opwindende lolita. Wat deze voorlaatsten betreft, diegenen die haar als duivel beschouwen, vragen we ons af of deze mensen eigenlijk geen boontje voor haar hebben. Binnen deze Amerikaanse, puriteinse samenleving ziet men overal reeds “seks” in (denk maar aan het proces van het kleine jongetje van 4 jaar dat zijn 3-jarige zusje hielp bij het plassen), en wordt het ook veroordeeld. Deze zaken zijn gevolg van de socio-culturele attitudes in Amerika die menen dat seksualiteit onnatuurlijk is, samen met de sterke religiositeit.

Voor de mannen is zij dus het opwindende maar “lage, hoerige” object voor de zinnelijke lust. Voor de meisjes is zij het voorbeeld (hopelijk komen hier wat barsten in door de ontdekking dat ze rookt en de geruchten van haar ex-vriend dat ze geen maagd meer is). De vraag die wij ons nu stellen : welke impact gaat dit hebben op de komende generatie seksueel actieve jongens en meisjes in Amerika? In onze optiek zal dit tot gevolg hebben dat, indien de meisjes hierin verder gaan, ze misschien kiezen voor het ideale beeld en bijgevolg maagd zullen blijven tot hun huwelijk. Binnen de optiek van het maagdelijkheidstaboe zal dit tot gevolg hebben dat er meer extramartiale seksualiteit zal blijven plaatsvinden in Amerika. Kiezen ze dan ook nog voor de kledij, het uiterlijk en de stijl van Britney, dan zal eventueel niet verwonderlijk zijn dat de dubbele moraal, door deze kledij enerzijds en door de fascinatie voor haar maagdelijkheid en godsdienstigheid anderzijds, nog meer de hoogte in schiet en de frustratie stijgt.

Wat de gevolgen hiervan zullen zijn op de psychische impotentie blijft een open vraag. Welke te ontoren objecten zullen de mannen nu nog moeten kiezen? Eventueel zullen aanrandingen op de eerbaarheid van de jonge meisjes, door de meer uitdagende kledij en de seksuele gedragingen (zonder hierbij seks te willen : de lolita's) ook niet verbazingwekkend zijn, vooral niet als de frustratie stijgt. En welk beeld gaan de toekomstige (en huidige) mannen hebben van meisjes en vrouwen ?

De hier gedane uitspraken hebben een zeer hypothetisch karakter en zijn te zien als vraagstellingen. Britney Spears werd uit de hele mogelijke reeks invloedrijke popsterren gekozen omdat ze uitgesproken symbool staat voor de dubbele moraal die we in Amerika menen kunnen terug te vinden.

Bibliografie :

- **Freud, S.** (1912d]) *Over de zeer verbreide morele vernedering in het liefdeleven* Paperback "Seksualiteit". Nederlands uitgave. Amsterdam : Boom, Meppel (2000)
- **Freud, S.** (1918 [1917]) *Het Maagdelijkheidstaboe* Paperback "Seksualiteit". Nederlands uitgave. Amsterdam : Boom, Meppel (2000)
- **Freud, S.** (1921c) *Massapsychologie en Ik-analyse* Paperback "Seksualiteit". Nederlands uitgave. Amsterdam : Boom, Meppel (2000)
- **Weinberg, Lottes, Shaver** (2000) *Sociocultural Correlates of Permissive Sexual Attitudes : A test of Reiss' hypotheses about Sweden and the United States*. Published in "The Journal of Sex Research" , volume 37, Number 1, februari 2000 : pp 44-52
- **Johan en Tim Schokker.** (2000) *Extimiteit*

Websites :

zoals gevonden op donderdag 9 mei 2002

- http://www.salon.com/ent/music/feature/2001/12/03/britney_spears/print.html
- <http://www.salon.com/ent/feature/2000/05/22/britney/print.html>
- <http://www.google.be/search?hl=nl&q=britney%2Bspears%2Bfanclub&meta>
- <http://www.google.be/search?hl=nl&q=britney%2Bspears%2Brole+model&meta>
- <http://www.google.be/search?hl=nl&q=britney%2Bspears%2Bideal&meta>
- <http://www.google.be/search?hl=nl&q=britney%2Bspears%2Bvirginity&meta>
- <http://www.google.be/search?hl=nl&q=britney%2Bspears%2Bchastity&meta>
- <http://www.google.be/search?hl=nl&q=britney%2Bspears%2Bvirgin&meta>
- <http://www.google.be/search?hl=nl&q=britney%2Bspears%2Bnude&meta>
- <http://www.pagesix.com/celebritynews/15532.htm>
- http://bp.rjhnet.com/pics/pics_lookalike_files/alikepics1.shtml
- <http://britney.rjhnet.com/cgi-bin/poll/vote.pl?name=britpoll&action=view>
- <http://www.screenit.com/movies/2002/crossroads.html>
- <http://www.dotmusic.com/news/April2000/news13714.asp>
- <http://www.mediaknowall.com/popstartheory.html>
- <http://www.observer.co.uk/review/story/0,6903,651264,00.html>
- <http://www.av1611.org/othpubls/teenidol.html>

Wouter Mareels
3e lic Klin Psy (19970148)
tba@freeshell.org